

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
2017/2018
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 26
IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W CZĘSTOCHOWIE

Spis treści

I. Podstawy prawne – główne założenia, cele i zadania wynikające z nowej podstawy programowej.....	4
II. Wstęp.....	6
III. Charakterystyka programu wychowawczo-profilaktycznego	7
Zadania szkoły	7
Działalność w szkole.....	9
Diagnoza	11
Realizacja programu.....	12
Instytucje pozaszkolne współpracujące przy realizacji programu	12
Opracowanie programu	13
IV. Wartości uznawane przez społeczność szkolną	13
V. Model absolwenta.....	17
VI. Główne założenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego 2017/2018.....	20
Cele główne.....	20
Cele szczegółowe	21
VII. Zadania Wewnętrznej Szkoły Doradztwa Zawodowego	22
VIII. Udział uczniów w obchodach rocznic wydarzeń historycznych, świąt państwowych i uroczystościach szkolnych	23
IX. Procedura współpracy z rodzicami	25
1. Podstawa prawna.....	25
2. 10 sposobów na dobre relacje <i>dom-szkoła, szkoła-dom</i>	25
3. Spotkania.....	26
4. Procedura kontaktów między rodzicami a szkołą	29
5. Na czym polega współpraca z rodzicami	29
X. Monitorowanie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły	30
Sposoby monitorowania.....	30
XI. Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły	31
Sposoby i środki ewaluacji	31
Ocena skuteczności	31
XII. Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny na rok szkolny 2017/2018.....	33
I. Ramowy harmonogram uroczystości szkolnych	33
II. Integracja i bezpieczeństwo.....	35

III. Zdrowy styl życia	37
IV. Kultura i tradycja	39
V. Organizacja wolnego czasu	40
VI. Orientacja zawodowa.....	41
VII. Samorządność	42
VIII. Profilaktyka	43
XIII. Oczekiwane efekty.....	47
Obszar I. Edukacja zdrowotna	51
Obszar II. Relacje – kształtowanie postaw społecznych.....	53
Obszar III. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	56
Obszar IV. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych) ..	59
XIV. Zatwierdzenie programu	61
Załączniki do programu	62
Kwestionariusz ankiety dla rodziców	62
Kwestionariusz ankiety dla ucznia.....	63

I. Podstawy prawne – główne założenia, cele i zadania wynikające z nowej podstawy programowej

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY ZGODNY Z AKTUALNYMI PRZEPISAMI PRAWA

- 1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59)** ogłoszona 11 stycznia 2017 r.

Art. 26 – program wychowawczo-profilaktyczny

Art. 26. 1. Szkoły oraz placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3–5, 7 i 8, realizują program wychowawczo-profilaktyczny obejmujący:

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów, oraz*
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.*

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do przedszkoli i szkół dla dorosłych.

Art. 84. 1. Rada rodziców może występować do dyrektora i innych organów szkoły lub placówki, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły lub placówki.

2. Do kompetencji rady rodziców, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, należy:

- 1) uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły lub placówki, o którym mowa w art. 26;*
- 2) opiniowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania szkoły lub placówki, o którym mowa w art. 56 ust. 2;*
- 3) opiniowanie projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły.*

3. Jeżeli rada rodziców w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego nie uzyska porozumienia z radą pedagogiczną w sprawie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły lub placówki, o którym mowa w art. 26, program ten ustala dyrektor szkoły lub placówki w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny. Program ustalony przez dyrektora szkoły lub placówki obowiązuje do czasu uchwalenia programu przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną.

4. W szkołach i placówkach, w których nie tworzy się rad rodziców, program wychowawczo-profilaktyczny szkoły lub placówki, o którym mowa w art. 26, uchwała rada pedagogiczna.

5. *W szkołach i placówkach publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego lub przez osoby fizyczne oraz w szkołach i placówkach niepublicznych program wychowawczo-profilaktyczny szkoły lub placówki, o którym mowa w art. 26, ustala organ wskazany w statucie szkoły lub placówki.*
2. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356).**
3. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – art. 72.**
4. **Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Opracowano na podstawie Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572)**
5. **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.**
6. **Rozporządzenie MENiS z dnia 09.02.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 10 z 2002., poz. 96)**
7. **Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 703).**
8. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.
9. Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
10. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
11. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
12. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii
13. Konwencja o Prawach Dziecka.
14. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.

II. Wstęp

Działalność edukacyjna szkoły określona jest przez:

- 1) szkolny zestaw programów nauczania,
- 2) program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

Cechy programu:

Działania wychowawcze	Działania profilaktyczne
<ol style="list-style-type: none"> 1) spójny z programami nauczania, 2) kształtuje postawy i umiejętności, 3) tworzony jest z udziałem nauczycieli, uczniów, rodziców; 4) osadzony jest w tradycji szkoły i lokalnej społeczności,; 5) zmiany zachodzące w społeczności szkolnej i lokalnej 6) zawiera wartości ważne dla społeczności szkolnej, 7) wyznacza cele, zadania do realizacji, 8) określa odpowiedzialnych za realizację zadań. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) wspomaga ucznia w radzeniu sobie z trudnościami, jakie zagrażają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu; 2) ogranicza i likwiduje czynniki ryzyka (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które zaburzają prawidłowy rozwój ucznia i dezorganizują jego zdrowy styl życia; 3) inicjuje i wspomaga czynniki chroniące (jednostkowych, rodzinnych, rówieśniczych, szkolnych, środowiskowych), które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi ucznia i jego zdrowiu.

Wychowanie i profilaktyka są procesami odrębnymi, różniącymi się celem działań, jednak są ze sobą ściśle powiązane i posiadają wspólny obszar. **Cel wychowania** wszechstronnie dojrzały człowiek. **Cel profilaktyki** wspomaganie wychowania i kompensowanie jego niedostatków.

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (*Podstawa prawna: art.1 pkt3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r.– Prawo oświatowe*).

III. Charakterystyka programu wychowawczo-profilaktycznego

Program wychowawczo-profilaktyczny powstał w oparciu o

- a) zadania zawarte w podstawie programowej dla wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowej;
- b) analizę potrzeb i oczekiwań uczniów oraz rodziców;
- c) wnioski wypływające z analizy pracy nauczycieli.

Zadania szkoły

Szkoła powinna stwarzać możliwości:

- 1) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków;
- 2) rozwijania i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz zaangażowania w działalność podmiotów, o których mowa w art. 2a ust. 1 oraz art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm. 2)
- 3) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych
- 4) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.

Szkoła powinna stwarzać młodemu człowiekowi warunki do integralnego rozwoju wszystkich sfer osobowości – począwszy od nabywania sprawności intelektualnych aż do rozwoju moralnego i duchowego. Wiąże się to z możliwością swobodnego wyrażania myśli, dobrowolnego i zgodnego z zainteresowaniami wyboru zajęć pozalekcyjnych. Uczeń powinien mieć również zapewnione poszanowanie godności własnej w dyskusji, sprawach osobistych, a także w stosunkach rodzinnych i szkolnych, korespondencji, przyjaźni, uczuć.

W wychowaniu młodego człowieka najważniejszą rolę odgrywa dom rodzinny. Rolą szkoły powinno być wspieranie tych działań, a ponadto wprowadzanie ucznia w prawidłowe kontakty społeczne oraz rozwijanie jego wiedzy i umiejętności. Ważne jest więc uzgodnienie stanowiska wychowawczego pomiędzy szkołą, a domem rodzinnym. Obie strony powinny współdziałać i wspierać się w dążeniu do wszechstronnego rozwoju osobowości dziecka.

Znaczna część okolicznych mieszkańców, w tym rodziców, tworzy zintegrowaną społeczność lokalną, która jest otwarta na współpracę ze szkołą nie tylko w zakresie wychowania, ale także w innych obszarach wspierając działalność statutową szkoły. Naszym wspólnym celem jest zapobieganie zachowaniom negatywnym dzieci i młodzieży oraz współdziałanie dla zapewnienia im bezpieczeństwa. Dlatego też bardzo ważnym zadaniem szkoły jest rozwijanie ścisłej współpracy z mieszkańcami, rodzicami, instytucjami, jak na przykład: Urząd Miasta Częstochowy, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych filia nr 3, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Informacji Zawodowej, Kościoły Parafialne, Ochotnicza Straż Pożarna Błeszno, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Wydział Rodzinny Sądu Rejonowego w Częstochowie, Wodociągi i Zakład Oczyszczalni Ścieków „Warta” itp.

Realizacji Programu wychowawczo-profilaktycznego w Szkole Podstawowej nr 26 służą inicjatywy podejmowane wspólnie przez nauczycieli, uczniów i ich rodziców takie jak: Dzień Patrona, Pasowanie na ucznia pierwszoklasistów, festyny rodzinne, bale karnawałowe, lekcje otwarte, wspólne wigilie, zabawy andrzejkowe, wycieczki dydaktyczne i turystyczno-krajoznawcze, „zielone szkoły”, rajdy szlakami pamięci narodowej, udział w rekonstrukcjach historycznych, wyjazdy do teatru, szkoły muzycznej na audycje, muzeum, kina i wiele innych.

Kolejnym założeniem programu jest wyrabianie i rozwijanie postaw patriotycznych, rozbudzanie u dzieci zainteresowania otaczającym światem w jego lokalnym, społecznym, geograficzno-przyrodniczym aspekcie, co wiąże się z poznawaniem tradycji, obyczajów, wartości moralnych i kultury społeczności, w której żyje uczeń. Realizacji tych zadań sprzyja współpraca szkoły z Rezerwatem Archeologicznym Kultury Łużyckiej, Muzeum Częstochowskie, Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II, Muzeum Górnictwa Rud Żelaza, Szkoła Muzyczna, Ośrodek Kultury Filmowej, Teatr im. A. Mickiewicza w Częstochowie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Akademia Jana Długosza w Częstochowie, Młodzieżowy Dom Kultury, filie Bibliotek Publicznych, Ruch Inicjatyw Społeczno-Ekologicznych „PRZYTULIA”, Multicentrum „ZODIAK”, Schronisko dla bezdomnych zwierząt w Częstochowie itp.

Twierdząc, że wychowanie i kształcenie jest procesem ciągłym i trwa całe życie uważamy, że szkoła jest wspólnotą wzajemnie się wychowującą, gdzie uczniowie, nauczyciele i rodzice potrafią być partnerami w działaniu dla osiągnięcia założonych celów.

Miarą naszego szkolnego sukcesu wychowawczego i dydaktycznego będą uczniowie, którzy po latach jako dorośli ludzie, będą mogli stwierdzić, że uczyli się w szkole, która dała im szansę rozwoju zainteresowań, osobowości i odpowiedzialnych, aktywnych i twórczych postaw i że panowała w niej życzliwa, przyjazna i bezpieczna atmosfera.

Działalność w szkole

Działalność w szkole obejmuje w szczególności:

- **Działalność edukacyjną poprzez następujące zadania:**
  - 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
  - 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i dzieci;
  - 3) kształtowanie u uczniów i dzieci wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
  - 4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i dzieci w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
  - 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;
  - 6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.
- **Działalność informacyjna** w szkole i placówce polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2, skierowanych do uczniów i dzieci oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły lub placówki.

Zadania działalności informacyjnej:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2;
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2;
- 3) przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 4) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

*Działalność profilaktyczna w szkole i placówce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Zadania działalności profilaktycznej:

- 1) w przypadku **profilaktyki uniwersalnej** – wspieranie wszystkich uczniów i dzieci w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2;
- 2) w przypadku **profilaktyki selektywnej** – wspieranie uczniów i dzieci, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- 3) w przypadku **profilaktyki wskazującej** – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2, lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.
  - a. realizowanie wśród uczniów i dzieci oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych

na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy;

- b. włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji, o których mowa w §1 ust. 2.

Diagnoza

Podstawę do podejmowania działalności, stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza.

W oparciu o diagnozę, nauczyciel lub wychowawca w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły wybiera formę, w której realizuje program wychowawczo-profilaktyczny, uwzględniając wykorzystanie aktywnych metod pracy.

Przy opracowaniu diagnozy należy wziąć pod uwagę czynniki chroniące, czynniki ryzyka oraz zachowania ryzykowne.

1. **Przez czynniki chroniące** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka,
2. **Przez czynniki ryzyka** należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów lub wychowanków, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia,
3. **zachowań ryzykownych** stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Zasady Szkolnego Programu Profilaktyki zostały sformułowane na podstawie wniosków z realizacji programów profilaktyki obowiązujących w szkole w latach wcześniejszych oraz zostały dostosowane do aktualnych potrzeb szkoły i prawa oświatowego.

Po dokonaniu analizy problemów występujących w ubiegłym roku szkolnym w bieżącym roku należy:

- Zwrócić większą uwagę na dyscyplinę i kulturę osobistą podczas przerw oraz zajęć dydaktycznych.
- Motywować uczniów do odrabiania prac domowych i aktywnego udziału w zajęciach lekcyjnych i zajęciach dodatkowych (zarówno wyrównujących braki jak i rozwijających).
- Prowadzić działania wychowawcze realizujące zadania związanych z integracją

i bezpieczeństwem, promowaniem zdrowego stylu życia oraz kultury i tradycji regionu, jak również zagadnień związanych z ciekawą formą spędzania czasu wolnego.

Realizacja programu

Realizacja programu będzie miała miejsce podczas:

- 1) zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- 2) zajęć z wychowawcą;
- 3) w ramach zajęć z pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 4) może odbywać się także w klasie, grupie klasowej lub międzyklasowej, z udziałem całej społeczności szkolnej lub w trakcie bieżącej pracy z uczniem;
- 5) innych zajęć.

Zalecane formy prowadzenia działalności profilaktycznej w szkole:

- interaktywnych wykładów, warsztatów, treningów umiejętności, projektów, debat, szkoleń,
- spektakli teatralnych, spotów, kampanii społecznych, happeningów, pikników edukacyjnych lub w innych formach uwzględniających wykorzystanie aktywnych metod pracy.

Instytucje pozaszkolne współpracujące przy realizacji programu

1. Urząd Miasta w Częstochowie,
2. Jednostki samorządu terytorialnego,
3. Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych filia nr 3 w Częstochowie, w tym poradnie specjalistyczne,
4. Placówki doskonalenia nauczycieli (WOM, SOD),
5. Podmioty realizujące świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień,
6. Wojewódzka i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologicznymi,
7. Policja, Sąd Rodzinny, pracodawcy, a także podmioty, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, oraz podmioty, o których mowa w art. 2a ustawy o systemie oświaty, w szczególności przy opracowaniu diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka,
8. Parafie,
9. Ochotnicza Straż Pożarna Błeszno,

10. Straż Miejska,
11. Firmy „SEBEX” i „GAMA”,
12. Bank Żywności,
13. Fundacja Oczami Brata,
14. Partnerstwo na rzecz Aktywności Lokalnej „Teraz Błeszno”,
15. Uniwersytet Śląski,
16. Ośrodek Kultury Filmowej w Częstochowie ILUZJA.

Opracowanie programu

Pedagog szkolny w porozumieniu z:

- 1) Dyrektorem szkoły
- 2) Przedstawicielami Rady Pedagogicznej
- 3) Przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego
- 4) Przedstawicielami Rady Rodziców

IV. Wartości uznawane przez społeczność szkolną

W ramach tworzenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego spytaliśmy uczniów oraz rodziców o wartości oraz umiejętności, które są dla nich ważne oraz ważne w życiu ich dzieci.

Przeprowadzona ankieta w obu grupach pozwoliła nam poznać ich opinie oraz sugestie. Ważne było także dla nas, jakie wartości pożądane są przez nich u innych. Z analizy wyników płyną następujące wnioski:

- wyniki ankietowanych rodziców

1. Jakie wartości uznajecie Państwo za najważniejsze?

odpowiedzi	% odpowiedzi ankietowanych
prawda	78%
tolerancja	60%
odwaga	13%
miłość	68%
wiara	32%
wytrwałość	30%
szczęście	30%
przyjaźń	40%
dobro	37%
lojalność	25%
zdrowie	68%
powodzenie materialne	2%
inne, jakie	2%

Rodzice uznali, że najważniejszą wartością dla swoich dzieci jest: prawda, miłość, zdrowie, tolerancja. Na te odpowiedzi zagłosowało powyżej 60% ankietowanych.

2. Jakie umiejętności Państwa zdaniem są najważniejsze dla Waszego dziecka w jego dalszej nauce i pracy?

odpowiedzi	% odpowiedzi ankietowanych
przyjmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie	90%
umiejętność twórczego rozwiązywania problemów	52%
współdziałanie w zespole	78%
działanie i funkcjonowanie na bazie obowiązujących norm	20%
przyjmowanie odpowiedzialności za swoją dalszą naukę	23%
poprawne posługiwanie się językiem polskim	37%
sprawne posługiwanie się językiem obcym	47%
rozwiązywanie konfliktów w sposób negocjacyjny	42%
rozwijanie własnych zainteresowań i uzdolnień	87%
inne, jakie	2%

Ankietowani uznali, że najważniejszą umiejętnością w czasie nauki i pracy w szkole jest przyjmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie, współdziałanie w zespole, rozwijanie własnych zainteresowań i uzdolnień oraz umiejętność twórczego rozwiązywania problemów. Na te odpowiedzi zagłosowało ponad 50%.

- wyniki ankietowanych uczniów

1. Pierwsze pytanie dotyczyło usystematyzowania wartości od najważniejszych, zdaniem ucznia, do najmniej ważnych.

Większość uczniów uznała za najważniejszą wartość „miłość”. Na kolejnym miejscu znalazły się „zaufanie i dobro”. Najmniej ważnym, zdaniem uczniów, jest „wygląd” i „pieniądze”.

2. W drugim pytaniu uczniowie mieli zaznaczyć, z kim rozmawiają o wartościach.

Najwięcej odpowiedzi:

z przyjaciółką/przyjacielem	32,5%
z rodzicami	22,5%
z rodzeństwem	22,5%
z nikim	17,5%
z nauczycielem	5%

3. Na pytanie, czym jest dla Ciebie mądrość, najczęściej uczniowie odpowiadali:

wiedza	32,5%
sprawiedliwość	
talent	
nauka	
umiejętność rozwiązywania problemów	
mówienie prawdy	

inteligencja
tolerancja
doświadczenie życiowe
nauka

4. Na pytanie, co cenisz u swoich rodziców, uczniowie odpowiadali:

Wspieranie w każdej sytuacji	Poświęcenie
Szczerość	Wspólne spędzanie czasu
Lojalność	Opiekuńczość
Miłość	Odpowiedzialność
Dobro	Wyrozumiałość
Zaufanie	Szczerość
Odwagę	Zrozumienie
Pomoc przy odrabianiu lekcji	Sympatię
Wykształcenie	Opanowanie
Sprawiedliwość	Mądrość
Wytrwałość	Wsparcie w każdej sytuacji
Wszystko	Uczciwość
Prawdomówność	

5. W pytaniu piątym uczniowie uznali, że wartościowy człowiek, to ten, który:

Sumiennie wypełnia obowiązki	85%
Poświęca się dla innych	60%
ma pieniądze	4%
ma władzę	7,5%
jest ładny	5%

6. Szóste zagadnienie dotyczyło informacji, czy uczeń często ocenia siebie.

Wyniki wskazują, że:

Od czasu do czasu	57,5%
Tak, często	35%
Nie, nigdy	5%

7. Uczniowie w siódmym pytaniu ankiety musieli zaznaczyć (według wartości od 1-7) cechy, które im odpowiadają.

Za najważniejszą cechę swojej osobowości, uznali:

Koleżeński/koleżeńska	50%
-----------------------	-----

Najmniej ważną wybrali:

Punktualność	35%
--------------	-----

8. W kolejnym pytaniu ankiety, zadaniem uczniów było zaznaczenie 3 cech im właściwych.

Najczęściej zaznaczanymi cechami były:

Towarzyski	30 głosów
Dowcipny	30 głosów
Uczynny	26 głosów
Niecierpliwy	15 głosów

9. W odpowiedzi na pytanie, jakim człowiekiem chcesz być, uczniowie pisali:

Dobrym	75%
Pomocnym	22,5%
Mądrym	20%
Lubianym	17,5%
Bogatym	15%
Uczciwym	15%
Sprawiedliwym	15%
Szczęśliwym	12,5%
Miłym	10%

10. W ostatnim pytaniu, do osiągnięć jakich celów w życiu będziesz dążył, uczniowie pisali:

Zostać lekarzem medycyny, weterynarzem, poliglotą, fryzjerką, człowiekiem wykształconym, komandorem, pilotem, piosenkarzem, tancerzem, aktorką prezydentem; osobą bogatą, sławną, lubianą, punktualną, bogatą, mającą władzę, dobrą, uczciwą, sprawiedliwą, spełniającą marzenia, wyrozumiałą, towarzyską, lubianą, utalentowaną.

Będę dążył/a do:

założenia rodziny, dostania pracy, zamążpójścia, ustatkowania się, życiowych sukcesów, zbudowania domu, założenia firmy

Wnioski:

Uczniowie w większości rozumieją pojęcie „wartości”, hierarchizują je i potrafią wskazać, które z nich są najważniejsze dla nich w codziennym życiu.

Wśród cenionych przez młodzież wartości moralnych w pierwszej kolejności wskazywane są miłość, dobroć, sprawiedliwość, zaufanie, przyjaźń. Stanowią one fundament relacji międzyludzkich. W relacjach rodzinnych dla młodych ludzi istotne są również takie wartości, jak odpowiedzialność, szczerść, lojalność, zaufanie.

Wysoko cenią poszukiwanie celu w życiu, osiągnięcie sukcesów w nauce, wygodne urządzenie się w życiu dorosłym, działanie dla dobra innych ludzi

Wśród wartości, których uczniowie nie uznają za szczególnie istotne są: uroda, pieniądze, punktualność.

Analiza wyników ankiet, obserwacja uczniów, rozmowy, znajomość środowiska, pozwoliły nam odpowiedzieć na pytania:

Kogo chcemy wychować i jak chcemy to osiągnąć?

Odpowiedzi na te pytania, pozwoliły nam sformułować Misję Szkoły oraz Model Absolwenta Szkoły Podstawowej Nr 26 im T. Kościuszki.

V. Model absolwenta

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 26 im. Tadeusza Kościuszki jest

- odpowiedzialny za siebie i innych,
- aktywny i twórczy,
- ciekawy świata, poszukujący,
- kulturalny, tolerancyjny, ale asertywny,
- otwarty na innych.

Potrafi:

- Prawidłowo funkcjonować w społeczeństwie.
- Życ z innymi i dla innych.
- Odróżniać dobro od zła.
- Przyjmować słuszne argumenty, ale i umiejętnie bronić własnych poglądów.
- Wykorzystać posiadana wiedzę w praktyce.

Zna i stosuje:

- Podstawowe normy etyczne, moralne, społeczne,
- Zasady zdrowego stylu życia.

Powinności rodziców, nauczycieli, wychowawców:

1. **Rodzice** wpajają dzieciom podstawowe zasady funkcjonowania w społeczeństwie i współpracują ze szkołą w dalszym rozwoju dziecka, a mianowicie:
  - przekazują i egzekwują stosowanie ogólnie przyjętych normy kulturalnego zachowania,
  - wskazują potrzebę stosowania zwrotów grzecznościowych,
  - wdrażają do poczucia obowiązku i odpowiedzialności za własne postępowanie,
  - uczą potrzeby istnienia wśród ludzi, przyjaznego stosunku do innych,
  - uczą odróżniania dobra od zła,
  - motywują do nauki,
  - pomagają dokonywać wyborów i wspierają dziecko w działaniu,
  - interesują się postępami w rozwoju osobowości dziecka,
  - współpracują ze szkołą w rozwijaniu talentów, zainteresowań bądź wyrównywaniu braków swojego dziecka;

Edukacja szkolna powinna być dostosowana do okresów rozwojowych dziecka i dlatego:

W szkole podstawowej nauczyciele *dostosowują przekazywanie odpowiedniej wiedzy, kształtowanie umiejętności i postaw uczniów do naturalnej w tym wieku aktywności dzieci; umożliwiają poznawanie świata w jego jedności i złożoności; wspomagają ich samodzielność uczenia się; inspirują do wyrażania własnych myśli i przeżyć; rozbudzają ich ciekawość poznawczą oraz motywację do dalszej nauki.*

W klasach VII-VIII nauczyciele *wprowadzają uczniów w świat wiedzy naukowej; wdrażają ich do **samodzielności**; pomagają im w podejmowaniu decyzji dotyczącej kierunku dalszej edukacji i przygotowują do aktywnego udziału w życiu społecznym.*

2. **Nauczyciele** rzetelnie realizują podstawowe funkcje szkoły – dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, dążą do pełni rozwoju osobowości ucznia i własnej:

- kształcą i wychowują dzieci i młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, poszanowaniu symboli narodowych, w duchu humanizmu, tolerancji, wolności sumienia, sprawiedliwości społecznej i szacunku do pracy;
- dbają o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych ras, narodowości i światopoglądów.
- dążą, aby uczniowie:
  - rozwijali dociekliwość poznawczą ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna,
  - mieli świadomość życiowej użyteczności wiedzy oraz spójności wszystkich dziedzin życia,
  - stawali się bardziej samodzielni w dążeniu do dobra, godząc umiejętnie dążenie do dobra własnego z dobrem innych,
  - poszukiwali, odkrywali i dążyli na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia celów życiowych,
  - uczyli się szacunku do dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowali się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie, w duchu patriotyzmu, wzbogacając swe doświadczenia o poznanie własnego dziedzictwa kulturowego,
  - kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów, umieli współdziałać i współtworzyć w szkole wspólnotę,

- przestrzegali norm kultury osobistej oraz zasad przyjętych w statucie szkoły i wewnętrznych regulaminach;
3. **Wychowawcy klas** opracowują i realizują klasowe plany wychowawczo-profilaktyczne, które są spójne z programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły.

Wychowawca w szczególności:

- rozpoznaje środowisko rodzinne uczniów,
- poznaje predyspozycje, zainteresowania, zdolności i potrzeby uczniów oraz dba o ich rozwój na terenie szkoły, współpracując z innymi nauczycielami,
- współdziała z rodzicami i pielęgniarzką szkolną w celu rozpoznania stanu zdrowotnego uczniów i uwzględnienia możliwości psychoruchowych,
- organizuje spotkania z rodzicami zespołowe i indywidualne w miarę potrzeb, dbając o dokumentowanie tych spotkań,
- integruje rodziców i angażuje ich do pracy na rzecz klasy i szkoły,
- organizuje spotkania klasowe: wycieczki, spotkania okolicznościowe, wyjazdy do instytucji kulturalnych, zakładów pracy itp.,
- dba o rozwój życia klasowego, tworząc serdeczną atmosferę wśród uczniów, sprzyjającą koleżeństwu i przyjaźniom,
- reaguje i przeciwdziała wszelkim formom agresji i wandalizmu,
- wyjaśnia i kształtuje normy współżycia koleżeńskiego.

VI. Główne założenia Programu Wychowawczo-Profilaktycznego 2017/2018 w Szkole Podstawowej nr 26 im. T. Kościuszki w Częstochowie

Motto:

„W wychowaniu chodzi o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem, o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał, aby więc poprzez wszystko, co ma, co posiada, umiał bardziej i pełniej być człowiekiem, to znaczy, ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich”.

św. Jan Paweł II

Cele główne

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- 2) **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- 3) **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- 4) **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia;
- 5) wszechstronnego, harmonijnego rozwoju emocjonalnego i społecznego ucznia (rodzina, szkoła, środowisko lokalne);
- 6) właściwych postaw wobec zdrowia fizycznego i psychicznego;
- 7) zaznajomienie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowych reakcji na te zagrożenia.

- 8) **Edukacja uczniów, rodziców i pracowników szkoły w zakresie uzależnień** (alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy, e-papierosy leki psychotropowe).
- 9) Przeciwdziałanie przemocy i agresji.
- 10) Współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.
- 11) Kształtowania wśród uczniów postawy tolerancji i otwartości wobec odmienności przekonań, postaw i wartości.

Cele szczegółowe

- 1) Budowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia.
- 2) Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu.
- 3) Wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną.
- 4) Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami.
- 5) Wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów.
- 6) Modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.
- 7) Wychowanie do wartości. Kształtowanie postaw.
- 8) Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży
- 9) Ograniczenie zachowań agresywnych i przemocy w szkole.
- 10) Wzmacnianie poczucia własnej wartości
- 11) Wykształcenie asertywnych postaw zachowań uczniów.
- 12) Wzbudzanie w uczniach poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie
- 13) Rozpoznawanie oznak stresu oraz sposobów radzenia sobie z nim
- 14) Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z napięciem pojawiającym się w trudnych sytuacjach.
- 15) Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji, o których mowa w §1 ust.2, przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;
- 16) Doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów

- i wychowanków zachowań ryzykownych;
- 17) Propagowanie zdrowego stylu życia;
  - 18) Wskazywanie pożądaných wzorców zachowań, ograniczenie zjawisk agresji wśród uczniów;
  - 19) Wskazywanie konstruktywnych sposobów spędzania wolnego czasu.

Priorytety polityki oświatowej 2017/2018

1. Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego.
2. Podniesienie jakości edukacji matematycznej, przyrodniczej i informatycznej.
3. Bezpieczeństwo w internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych.
4. Wprowadzanie doradztwa zawodowego do szkół i placówek.
5. Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły.
6. Podnoszenie jakości edukacji włączającej w szkołach i placówkach systemu oświaty.

VII. Zadania Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Cele programu WSDZ:

1. Rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości psychofizycznych.
2. Poznawanie przez młodzież własnej osobowości w określaniu przydatności zawodowej.
3. Kształtowanie świadomych decyzji w wyborze zawodu i szkoły.
4. Aktywizowanie uczniów do poznawania różnych grup zawodowych.
5. Inspirowanie młodzieży do poznawania kierunków kształcenia i wymagań edukacyjnych w szkołach średnich.
6. Rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, przełamywanie barier środowiskowych (miasto-wieś) oraz kształtowanie właściwych relacji społecznych.
7. Poznawanie rynku pracy oraz zjawisk reorientacji, mobilności zawodowej i bezrobocia.
8. Aktywizowanie rodziców w proces wychowawczy dziecka dotyczący wyboru zawodu i właściwej szkoły średniej.
9. Włączanie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Centrum Informacji Zawodowej w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
10. Prowadzenie diagnozy środowiska szkół średnich (ranking) i dostosowanie ofert edukacyjnych do potrzeb uczniów oraz do zmian na rynku pracy.

W ramach pracy z nauczycielami:

- określenie zadań dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły,
- realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i przyszłego pracownika,
- prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznania zawodów, osobowości i kierunków kształcenia oraz rynku pracy,
- zapoznawanie się z zawodami przyszłości na rynku krajowym,
- współpracę z filią nr 3 Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Centrum Informacji Zawodowej.

W ramach pracy z uczniami:

- poznawanie różnych zawodów,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfikacji wybieranych zawodów,
- konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,
- poznawanie struktury i warunków przyjęć do szkół średnich (logowanie internetowe),
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy,
- grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły (np. warsztaty, treningi),
- wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaświatowym,
- kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru i poszukiwania pracy.

VIII. Udział uczniów w obchodach rocznie wydarzeń historycznych, świąt państwowych i uroczystościach szkolnych

1. Harmonogram uroczystości w czasie roku szkolnego:

- Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego,
- Rocznica wybuchu II wojny światowej,
- Dzień Edukacji Narodowej,
- Rocznica Odzyskania Niepodległości,
- Dzień Patrona Szkoły

- Święto 3 Maja,
  - Uroczyste zakończenie roku szkolnego.
2. Ceremoniał szkolny, zwyczaje i obyczaje szkolne:
- pasowanie uczniów klas pierwszych szkoły podstawowej,
  - zabawy andrzejkowe,
  - mikołajki,
  - wigilia,
  - bal karnawałowy, dla młodzieży walentynkowy,
  - święto wiosny, święta wielkanocne,
  - Festyn Rodzinny
  - wycieczki klasowe oraz „Zielona szkoła”,
  - uroczyste pożegnanie absolwentów,
  - apele szkolne (wg potrzeb),
  - organizowanie powiatowych, międzyszkolnych oraz szkolnych konkursów, występów artystycznych, wystaw prac uczniów, itp.

Klasowe plany wychowawczo-profilaktyczne zawierają terminy powyższych imprez i uroczystości oraz sposób ich realizacji przedstawione są w ujednoliconej formie w postaci tabeli:

Plan wychowawcy klasy ..... na rok szkolny .....

Obszar	Zadania wychowawcze	Metody i formy realizacji	terminy	Uwagi
1				

IX. Procedura współpracy z rodzicami

1. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zmianami).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. (Dz. U. z 2002r. Nr 51, poz. 458 z późn. zmianami).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 4 z 15 stycznia 2009 r. poz. 17).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 562 z późn. zmianami).

Procedura została stworzona w celu:

1. sprecyzowania systemu kontaktów nauczycieli z rodzicami/ prawnymi opiekunami uczniów;
2. usprawnienia współpracy między szkołą i rodzicami;
3. ujednoczenia sposobu współdziałania nauczycieli i rodziców we wszystkich klasach;
4. ułatwienia monitorowania ustalonych zasad współpracy.

2. 10 sposobów na dobre relacje *dom-szkoła, szkoła-dom*

1. Udział rodzica/opiekuna w zebraniach z wychowawcą jest obowiązkowy.
2. Jeżeli rodzic/opiekun nie może uczestniczyć w zebraniu powinien (jest zobowiązany) w ciągu kolejnych 3 dni roboczych skontaktować się z wychowawcą.
3. Udział rodzica/opiekuna w konsultacjach z nauczycielami jest dobrowolny ale:
*rodzic/opiekun może zostać poproszony na konsultacje przez konkretnego nauczyciela,
* rodzic/opiekun może z własnej woli wziąć udział w konsultacjach indywidualnych.
4. Dodatkowe spotkania z nauczycielem możliwe są po uprzednim ustaleniu terminu rozmowy.

5. Wszelkie bieżące informacje dotyczące: zmiany planu, wyjść pozaszkolnych, imprez szkolnych, składek szkolnych w klasach I-III zapisywane są w zeszytcie do korespondencji, a w klasach IV-VI w zeszytach przedmiotowych.
6. Usprawiedliwienia nieobecności dziecka w szkole zapisywane są przez rodzica/opiekuna w zeszytcie do korespondencji – klasy I-III, a w klasach IV-VII na oddzielnej kartce. Termin – pierwszy tydzień po chorobie.
7. Dostępność prywatnego numeru telefonu jest w gestii nauczyciela. Kontakt telefoniczny na prywatny numer nauczyciela jest możliwy wyłącznie w nagłych i ważnych sprawach.
8. W razie braku kontaktu osobistego rodzica/opiekuna z nauczycielem, należy pozostawić w sekretariacie szkoły informację z prośbą o kontakt wskazanego nauczyciela.
9. Samodzielny powrót dziecka ze szkoły/światlicey do domu wymaga pisemnego oświadczenia rodzica/opiekuna.
10. „10 sposobów na dobre relacje...” wpłynie pozytywnie na edukację NASZYCH DZIECI!!!

3. Spotkania.

1. Spotkania rodziców/prawnych opiekunów z nauczycielami odbywają się w formie:
  - a) zebrań klasowych;
  - b) dni otwartych;
  - c) konsultacji indywidualnych;
  - d) uroczystości szkolnych i klasowych;
  - e) innej, jeśli wynika to z planu pracy szkoły.
2. Harmonogram, w którym zostały ujęte terminy zebrań klasowych oraz konsultacji zostaje przedstawiony rodzicom na pierwszym spotkaniu, we wrześniu każdego roku szkolnego.
3. Terminy konsultacji indywidualnych podane zostają do wiadomości rodziców po ustaleniu harmonogramu tych spotkań.
4. W uzasadnionych losowo przypadkach rodzice mogą spotkać się z wychowawcą lub nauczycielem przedmiotu w innym, wspólnie ustalonym terminie.
5. Rodzice nie otrzymają żadnych informacji o dziecku podczas zajęć prowadzonych przez nauczyciela, jak również w czasie pełnienia przez niego dyżuru na korytarzu, na boisku, w stołówce szkolnej.

6. Miejscem kontaktów rodziców i nauczycieli jest szkoła. Wyjątkowo, w przypadkach losowych, spotkanie może się też odbyć w domu ucznia.
7. Miejscem spotkań nauczycieli i rodziców na terenie szkoły są przede wszystkim sale lekcyjne i gabinety (dyrektora, pedagoga). Rozmowa prowadzona w pokoju nauczycielskim nie może być słyszana przez inne osoby. Wykluczone jest przekazywanie informacji o uczniu na korytarzu, poza sytuacjami wymagającymi natychmiastowego rozwiązania.
8. Nauczyciele nie udzielają informacji o uczniu poza budynkiem szkoły (np. na ulicy), a telefonicznie – tylko w przypadkach losowych.
9. O terminie spotkania wynikającego z harmonogramu wychowawca przypomina uczniom i rodzicom, co najmniej trzy dni wcześniej, podając dzień, godzinę i miejsce spotkania. Uczniowie wpisują komunikat do zeszytu korespondencji. Rodzice potwierdzają przyjęcie informacji do wiadomości przez podpisanie notatki.
10. Zaproszenie na uroczystość szkolną/klasową lub na nieplanowane spotkanie zostaje przekazane rodzicom, co najmniej tydzień wcześniej, w takiej samej formie albo za pomocą specjalnego listu.
11. W uzasadnionych okolicznościach szkoła wzywa rodziców poza ustalonymi terminami. Jeżeli sytuacja jest pilna, kontakt może mieć formę telefoniczną; w innym przypadku wezwanie ma formę pisemną (notatka w zeszycie korespondencji ucznia, pismo wysłane przez sekretariat szkoły).
12. Obecność rodzica/opiekuna prawnego na zebraniach klasowych jest obowiązkowa. W razie braku możliwości przyścia rodzic może upoważnić inną pełnoletnią osobę do reprezentowania go na spotkaniu. Upoważnienie musi mieć formę pisemną i być opatrzone datą.
13. Rodzic nieobecny na zebraniu jest zobowiązany do skontaktowania się z nauczycielem w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Jeżeli nie wywiąże się z tego obowiązku, może zostać listownie wezwany do stawienia się w szkole.
14. Podczas obowiązkowych zebrań wychowawca:
  - a) zapoznaje rodziców z dokumentacją szkoły, przedstawiając:
    - fragmenty Statutu Szkoły, odnoszące się bezpośrednio do praw i obowiązków uczniów oraz ich opiekunów;
    - szkolny program wychowawczo-profilaktyczny;
    - zestaw oceniania szkolnego;
  - b) informuje rodziców o funkcjonowaniu szkoły;

- c) konsultuje z rodzicami plan pracy klasy w bieżącym roku szkolnym;
- d) ustala tematykę zebrań;
- e) informuje rodziców o postępach dzieci w nauce i zachowaniu;
- f) pisemnie uprzedza o półrocznym/ rocznym zagrożeniu ucznia oceną niedostateczną z przedmiotu lub oceną nieodpowiednią/naganną na miesiąc przed klasyfikacją;
- g) omawia bieżące kwestie wychowawcze i dydaktyczne;
- h) przeprowadza pedagogizację rodziców (według potrzeb każdego zespołu);
- i) zachęca rodziców do aktywnego udziału w życiu szkoły i klasy;

15. Podczas spotkań z rodzicami wychowawcy i inni nauczyciele:

- a) podkreślają sukcesy zespołu, imiennie wskazują jego twórców;
- b) szczerze przedstawiają problemy klasy, ale mówią o nich bez podawania nazwisk uczniów;
- c) zachowują dyskrecję podczas przekazywania informacji o postępach w nauce i zachowaniu dziecka, omawiając je podczas indywidualnej rozmowy z osobą zainteresowaną, bez obecności osób trzecich;
- d) wskazują rodzicom treści niezbędne do uzupełnienia ewentualnych braków;
- e) starają się proponować konkretne sposoby rozwiązania problemu lub skierować specjalistów, którzy udzielą fachowych porad.

16. Spotkania z rodzicami zostają udokumentowane notatką w dzienniku lekcyjnym, dzienniku pedagoga.

4. Procedura kontaktów między rodzicami a szkołą

1. Uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły, ocen, zachowania uczniów, propozycji zmian itd. rodzice kierują najpierw do wychowawcy klasy, nauczyciela przedmiotu lub pedagoga szkolnego.
2. Jeśli problem nie został rozwiązany przez nauczyciela, rodzice przedstawiają go dyrektorowi szkoły lub jego zastępcy.
3. Dyrektor nie przyjmuje uwag i wniosków rodziców, jeżeli nie poinformowali oni wcześniej żadnej z osób wspomnianych punkcie 1. Zastrzeżenie to nie obowiązuje, jeśli rodzic nie ma możliwości skontaktowania się z wychowawcą, nauczycielem lub pedagogiem oraz w drastycznych sytuacjach.
4. W wyjątkowych przypadkach rodzice kierują uwagi i wnioski bezpośrednio do organu nadzorującego szkołę.
5. Za aktywną współpracę rodzice i nauczyciele mogą zostać nagrodzeni listami gratulacyjnymi, wręczanymi przez dyrektora szkoły na apelu kończącym rok szkolny.
6. Ewentualne zmiany w dokumencie wprowadza się po dokonaniu **ewaluacji**, na posiedzeniu Rady Pedagogicznej, po konsultacji z Radą Rodziców.

5. Na czym polega współpraca z rodzicami

1. Organizowanie ogólnych, informacyjnych zebrań z rodzicami, z udziałem dyrektora szkoły.
2. Spotkania rodziców z wychowawcami klas podczas wywiadówek.
3. Spotkania rodziców z wychowawcami i nauczycielami w czasie konsultacji.
4. Właściwy obieg informacji, od którego zależy interwencja odpowiedniego organu szkoły w złożonych problemach uczniów. Problemy wychowawcze mogą być zgłaszane:
  - na zebraniach klasowych przewodniczącemu trójki klasowej i dalej na forum rady rodziców,
  - rodzicom i nauczycielom poprzez radę rodziców na zebraniach trójek klasowych,
  - w doraźnych sprawach wychowawcom klas, w pilnych – pedagogowi szkolnemu.

W wyjątkowych wypadkach ignorowania przez rodziców obowiązków opiekuńczych wobec swoich dzieci albo nie reagowania na ich naganne zachowania, szkoła kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego dla Nieletnich.

X. Monitorowanie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

1. Przeglądanie się rezultatom realizowanych zadań.
2. Dyskusja z odbiorcami działań (jak je widzą, co chcieliby zmienić i dlaczego).
3. Badanie wyników naszych działań (np. poprawa wyników nauczania wskutek pomocy koleżeńskiej).

Sposoby monitorowania (do wyboru)

- podsumowanie spotkania, imprezy,
- notowanie spostrzeżeń na dużym arkuszu papieru,
- kronika klasy,
- port folio wychowawcy (teczka, w której gromadzi dokumenty potwierdzające działania klasy),
- krótkie ankiety do uczniów, nauczycieli, rodziców badające ich opinie,
- wydawane regularnie gazetki klasowe, szkolne,
- karty samooceny wypełniane przez uczniów,
- rozmowy z uczniami podczas godzin wychowawczych itp.

Jeśli to konieczne, należy wprowadzić poprawki, dokonywać zmian, przystosowywać program do stale zmieniających się potrzeb środowiska szkolnego.

XI. Ewaluacja programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły (zbieranie danych i ich interpretacja, co umożliwia podejmowanie decyzji)

Cel: określenie, czy program realizuje postawione mu zadania.

Sposoby i środki ewaluacji

- obserwacja zachowania uczniów,
- obserwacja postępu w zachowaniu i nauce,
- frekwencja na zajęciach organizowanych przez szkołę(dzienniki zajęć);
- wyniki ewaluacji programu przeprowadzonej wśród uczniów i ich rodziców (ankieta, wywiad, rozmowa),
- ocena samopoczucia uczniów w szkole,
- ocena stopnia zintegrowania uczniów w szkole itp.

Ocena skuteczności

Ocenę skuteczności programu dokonuje się na podstawie informacji i danych płynących z aktualnej diagnozy środowiska wychowawczego szkoły.

- 1) Analizuje się podejmowane przez nauczycieli działania w ramach realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego poprzez kontrolę Planu Wychowawczo-Profilaktycznego danej klasy, kontrolę dokumentacji pedagoga i psychologa szkolnego, monitorowanie dzienników lekcyjnych pod kątem realizacji działań profilaktycznych podczas lekcji przedmiotowych, kontrolę dzienników zajęć dodatkowych.
- 2) Skuteczność prowadzonych oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych sprawdzana jest poprzez analizę informacji zawartych w dziennikach poszczególnych oddziałów, danych klasyfikacyjnych, raportach ewaluacji wewnętrznej, innych dokumentach szkolnych.
- 3) Funkcjonowanie uczniów, ich zachowanie poddaje się obserwacji przez wychowawców, pedagoga, innych nauczycieli i pracowników szkoły.
- 4) Informacje na temat aktualnych problemów, oczekiwanej poprawy zachowań uczniów pozyskuje się na podstawie analizy wpisów przez nauczycieli uwag dotyczących zachowań uczniów w danym oddziale, jak również z rozmów z rodzicami.
- 5) Dokonaniu ewaluacji służą ponadto odpowiedzi rodziców, uczniów i nauczycieli na pytania ankietowe.
- 6) Na podstawie analizy zebranych danych wyciągane zostają wnioski dotyczące poprawy

sytuacji problemowych i zalecenia w zakresie oddziaływań profilaktycznych na kolejny rok.

Przykładowe wskaźniki ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

1. ilościowe:

- frekwencja uczniów na zajęciach lekcyjnych,
- liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych (% ogółu uczniów),
- ilość prac wykonanych przez uczniów,
- liczba uczniów z problemami wychowawczymi,
- liczba uczniów przystępujących do konkursów, liczba laureatów,
- ilość wycieczek organizowanych przez szkołę, liczba rodziców zaangażowanych w pracę szkoły itp.

2. jakościowe:

- aktywność uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- umiejętności, wiadomości, postawy uczniów,
- samopoczucie uczniów w danej klasie, szkole,
- przyczyny nieobecności uczniów na zajęciach,
- postęp w zachowaniu i nauce,
- współpraca ze środowiskiem lokalnym itp.

XII. Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny na rok szkolny 2017/2018

I. Ramowy harmonogram uroczystości szkolnych

Temat	Termin	Odpowiedzialni	Uwagi
1. Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego 2017/2018	4.09.2017	Dyrektor K. Drelich, M. Grabałowska I. Kaczmarczyk M. Powązka D. Knap A. Kowalska	
2. Rocznica wybuchu II wojny światowej	4.09.2017	j.w.	
3. Dzień Edukacji Narodowej.	12.10.2017	Wychowawcy klas	
4. Święto Patrona szkoły	marzec 2018	Wszyscy nauczyciele M. Kopyciak I. Kaczmarczyk H. Brożek A. Broncel	
4. Pasowanie pierwszoklasistów	12.10.2017	E. Muś M. Maligłowska	
5. Rocznica Odzyskania Niepodległości.	10.11.2017	K. Gruszka M. Cykowska A. Urbańczyk K. Salita A. Kasprza	
6. Andrzejki	listopad 2016	SU	
7. Mikołajki	6.12.2017	Wychowawcy klas	
8. Wigilie	20.12.2017	Wychowawcy klas	
9. Bal karnawałowy/walentynkowy	luty 2018	Wychowawcy, SU	
10. Nocne biwaki	październik 2017 kwiecień/ maj 2018	A. Dobrzańska A. Urbańczyk M. Maligłowska M. Grabałowska M. Cykowska D. Knap M. Koziarz	
11. Pasowanie na czytelnika	listopad/ grudzień 2017	M. Nita E. Głuszczyk A. Gola-Margasińska	
12. Święto wiosny, obrzędy wielkanocne	3.04.2018	SU, nauczyciele WF, opiekun koła turystycznego, nauczyciel muzyki,	

		opiekunowie światlicy	
13. Święto 3 Maja	maj 2018	M. Koziarz M. Lasota E. Głuszczyk E. Muś M. Maligłowska	
14. Wycieczki klasowe i „Zielona Szkoła”	maj/ czerwiec 2018	Wychowawcy klas	
15. Dzień Dziecka i Festyn Rodzinny	8.06.2018	Wychowawcy, wszyscy nauczyciele	
16. Święto szkoły i Dzień Otwartych Drzwi	luty 2018	Wszyscy pracownicy szkoły	
17. Apele szkolne	wg potrzeb	Dyrektor	
18. Konkursy, występy, wystawy...	wg planów klasowych	Wychowawcy klas, nauczyciele	
20. Uroczyste zakończenie roku szkolnego	22.06.2018	Dyrektor, A. Kowalska M. Powązka A. Dobrzańska D. Knap K. Skiba	

II. Integracja i bezpieczeństwo

Zadanie szczegółowe	Uczeń zna, wie, potrafi...	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Kształtowanie tolerancyjnych postaw wobec innych	Rozumie prawo do odmienności kulturowej, religijnej; nie wartościuje ludzi na lepszych i gorszych; szanuje odmienne obyczaje, dostrzega potrzeby własne i innych	1. Pogadanki na lekcjach wychowawczych; 2. Organizowanie zajęć integracyjnych, klasowych; 3. Udział w akcji WOŚP; 4. Organizowanie pomocy koleżeńskiej; 5. Wolontariat szkolny 6. Przedstawienia edukacyjno-profilaktyczne.	Wychowawcy klas, katecheta, na lekcjach WDŻWR	Wg planu pracy
2. Kształtowanie postaw odpowiadających przyjętym normom	1. Zna prawa i obowiązki; 2. Szanuje kolegów i dorosłych; 3. Potrafi komunikować się z innymi; 4. Zachowuje się kulturalnie i z godnością.	1. Ćwiczenia w posługiwaniu się komunikatami typu JA; 2. Wdrażanie do używania form grzecznościowych i kulturalnego zachowania	Wszyscy nauczyciele Jw.	Cały rok
3. Negocjacyjne rozwiązywanie konfliktów	1. Argumentuje swoje zdanie i potrafi przyjąć słuszne argumenty; 2. Dostrzega wartość pokojowego rozwiązywania	1. Wdrażanie do kultury rozmowy i dyskusji na wszystkich lekcjach; 2. Zawieranie kontraktów klasowych i odwoływanie się do tych zapisów;	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog	Cały rok
4. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i za innych	1. Zna i przestrzega zapisów statutu i szkolnych regulaminów; 2. Bierze odpowiedzialność za własne postępowania; 3. Wspiera	1. Zapoznanie ze szkolnymi regulaminami; 2. Zapoznanie z planem ewakuacji szkoły, sygnałami alarmowymi, instrukcją	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele przedmiotów. Pielęgniarka, lekarz, wychowawca Wychowawca, nauczyciel	Kl. IV-VI

	<p>słabszych;</p> <p>4. Ostrzega o niebezpieczeństwie;</p> <p>5. Udziela pierwszej pomocy(powiadamia dorosłych o zdarzeniu);</p> <p>6. Zachowuje ostrożność w stosunku do obcych osób i nieznanymi zwierząt;</p> <p>7. Zna podstawowe przepisy o ruchu drogowym</p>	<p>zachowania w razie ewakuacji;</p> <p>3. Zapoznanie z przepisami bhp na zajęciach szkolnych</p> <p>4. Pogadanki, dyskusje, scenki sytuacyjne, film;</p> <p>5. Zapoznanie z przepisami ruchu drogowego;</p> <p>6. Udział w konkursach, quizach itp.</p> <p>7. Organizowanie szkoleń i egzaminów na karty rowerowe/ motorowerowe</p>	<p>techniki, koordynator ds. ubezpieczeństwa, koordynator ds. wychowania komunikacyjne-go</p>	
--	---	--	---	--

III. Zdrowy styl życia

Zadanie szczegółowe	Uczeń zna, wie, potrafi...	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Dbanie o higienę osobistą i higienę otoczenia	1. Dba o czysty, schludny wygląd i higienę ciała, otoczenia i warsztatu pracy	1. Przypomnienie zapisów statutu, w tym ZOS;	Wychowawcy	IX 2017
		2. Wykazanie wpływu właściwej higieny na zdrowie;	Wychowawcy, nauczyciele przyrody/ biologii	Cały rok
		3. Określenie i egzekwowanie obowiązków dyżurnego;	Wychowawcy, nauczyciele	Cały rok
		4. Udział w akcji „Sprzątanie świata”	Wychowawcy, dyrektor	Cały rok
2. Promowanie zdrowego stylu życia	1. zna znaczenie wypoczynku czynnego dla zachowania sprawności fizycznej; 2. Potrafi właściwie rozplanować naukę i wypoczynek; 3. Zdrowo i regularnie się odżywia; 4. Zna niekorzystny wpływ „fast food”.	1. Pogadanka na temat zdrowego stylu życia; 2. Zachęcanie do lektury; 3. Zajęcia w ramach przyrody/ biologii: sporządzanie jadłospisów; 4. Spotkanie z pielęgniarką; 5. Organizowanie i udział w zawodach sportowych.	Wychowawcy, nauczyciele przyrody/ biologii, WF, pielęgniarka szkolna	Wg planów pracy
3. Uświadomienie konieczności ochrony środowiska naturalnego	1. Potrafi wskazać przyczyny i skutki zanieczyszczeń 2. Dostrzega wpływ zanieczyszczeń na stan środowiska i zdrowotność organizmów żywych; 3. Szanuje wszystkie	1. Pogadanki w ramach obowiązkowych zajęć; 2. Wycieczki po okolicy; 3. Raporty o stanie środowiska; 4. Oglądanie filmów; 5. Organizowanie konkursów wiedzy	Wychowawcy, nauczyciele przyrody i biologii, chemii, geografii i inni	Wg planów pracy zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych

	elementy przyrody			
4. Postępowanie zgodne z zasadami profilaktyki	1. Zna rodzaje zagrożeń dotyczących uzależnień, przejawów agresji, rozumie ich skutki; 2. Unika zachowań zagrażających zdrowiu i życiu; 3. Zgłasza dostrzeżone zagrożenia	1. Realizacja działań w zakresie Programu Profilaktycznego	Wszyscy nauczyciele	Cały rok

IV. Kultura i tradycja

Zadanie szczegółowe	Uczeń zna, wie, potrafi...	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Poznawanie kultury i tradycji własnego regionu, innych regionów Polski i krajów UE	1. uczestniczy w uroczystościach szkolnych; 2. zna symbole narodowe; zna i odwiedza miejsca pamięci narodowej; 3. współtworzy tradycje szkoły; 4. uczestniczy w zajęciach pozaszkolnych	1. organizowanie uroczystości klasowych, szkolnych; 2. organizowanie rajdów i wycieczek; 3. opieka nad miejscami pamięci; 4. odkrywanie i dokumentowanie i promowanie zwyczajów, tradycji, historii regionu; 5. organizowanie konkursów wiedzy i artystycznych.	Wychowawcy, nauczyciele, w tym szczególnie plastyki, muzyki, historii, języków: polskiego i obcych	Wg planów pracy.
2. Uczestnictwo w życiu kulturalnym	1. korzysta z dostępnych dóbr kultury; 2. potrafi podjąć dyskusję, wyrazić własne poglądy, opinie; 3. identyfikuje się ze swoją miejscowością, regionem, krajem; 4. odczuwa dumę z dorobku kulturowego swojego kraju; 5. współtworzy i promuje nowe tradycje.	1. organizowanie wyjazdów do kina, teatru, na wycieczki, rajdy; 2. organizowanie warsztatowych zajęć pozalekcyjnych; 3. organizowanie okazjonalnych klubów dyskusyjnych; 4. zakładanie kronik, gromadzenie zbiorów, zdjęć itp.	Wychowawcy, nauczyciele historii, języka polskiego, inni nauczyciele	Wg planów pracy.

V. Organizacja wolnego czasu

Zadanie szczegółowe	Uczeń zna, wie, potrafi...	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Rozwijanie zainteresowań turystyczno-krajoznawczych	1. uczestniczy w rajdach, wycieczkach, zielonej szkole 2. współtworzy trasę i program zajęć pozaszkolnych; 3. rozwija posiadaną wiedzę, pożytecznie spędza czas; 4. poznaje walory turystyczno-krajoznawcze Polski (SKKT) 5. potrafi współpracować i przebywać w grupie;	1. organizowanie rajdów, biwaków, wycieczek; 2. wspólne planowanie, opracowywanie tras i programów; 3. analizowanie ofert turystycznych, mapy, atlasów, poszukiwanie informacji;	Wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów	Wg planów pracy
2. Rozwijanie zdolności organizacyjnych	1. wie, jak przygotować się do podróży; 2. uczestniczy w organizacji wyjazdu; 3. planuje program pobytu; 4. uczestniczy w wycieczce.		Wychowawcy, inni nauczyciele	Wg planów pracy
3. Wdrażanie do poszukiwania ciekawych form spędzania wolnego czasu	1. wartościuje różne formy spędzania czasu wolnego; 2. wzbogaca swoją dotychczasową wiedzę; 3. rozszerza swoje zainteresowania; 4. uczy się przebywania w grupie i współpracy		Wychowawcy, inni nauczyciele – organizatorzy zajęć pozaszkolnych.	Wg planów pracy

VI. Orientacja zawodowa

Zadanie szczegółowe	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia kariery zawodowej;	Dla uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną oraz uczniów zainteresowanych pomocą	Doradca zawodowy	Na bieżąco
2. Prowadzenie indywidualnych konsultacji dla młodzieży i rodziców		Doradca zawodowy	Według potrzeb
3. Udostępnianie u pedagoga szkolnego bazy informacyjnej dotyczącej przyszłej edukacji i pracy zawodowej, także w formie wirtualnej (np. informator szkół ponadpodstawowych, czasopisma)		Pedagog	Według potrzeb
4. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;	Indywidualnie dla uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną oraz warsztatowo w klasach VII	Doradca zawodowy	Klasy VII
5. Omówienie dokumentacji i kryteriów (logowanie internetowe) przyjęć uczniów klas VIII		Nauczyciel informatyki i wychowawcy klas	Marzec-maj 2019
6. Informowanie o organizowanych „Otwartych Dniach Szkół Ponadpodstawowych”	Kontakt z dyrekcją szkół ponadpodstawowych	Wychowawcy, doradca zawodowy	W zależności od możliwości i potrzeb uczniów
7. Udział uczniów klas VIII w „Targach Edukacyjnych Szkół Ponadpodstawowych i Pracy”		Wychowawcy klas VIII	wg ustalonego terminu
8. Sprawozdanie z planowanych i zrealizowanych zadań		Doradca zawodowy	Rada pedagogiczna – II półrocze
9. Badanie „Losów Absolwentów” (wybór szkół ponadpodstawowych)	Kontakt ze szkołami ponadpodstawowymi, dane z logowania	Sekretarz szkoły, pedagog	Wg ustalonego terminu

VII. Samorządność

Zadanie szczegółowe	Uczeń zna, wie, potrafi...	Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Poznawanie zasad wyborczych	1. Zna procedurę wyborów; 2. Czynnie uczestniczy w wyborach; 3. Głosuje i bierze odpowiedzialność za swoją decyzję; 4. Uczy się demokracji.	1. Opracowywanie czytelnych regulaminów SU; 2. Zapoznanie uczniów z ordynacją wyborczą; 3. Wspólne przygotowanie kart wyborczych; 4. Podsumowanie wyników wyborów i ich ocena.	Opiekunowie SU, uczniowie	X 2017
2. Współuczestniczenie w planowaniu pracy SK i SU	1. Zgłasza własne propozycje; 2. Argumentuje własne zdanie; 3. Deklaruje pomoc w realizacji; 4. Dostrzega swój wpływ na sprawy szkoły.	1. Zaproszenie wszystkich uczniów do składania propozycji planu pracy(następnie ustalenie najważniejszych i realnych zadań np. w drodze rankingu)	Opiekunowie SU	IX-X 2017
3. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za realizację zaplanowanych działań	1. Współpracuje dla osiągnięcia celu; 2. Dostrzega potrzebę kompromisowych rozwiązań; 3. Rozdziela zadania, planuje czas realizacji zadań, przewiduje efekty; 4. Uczy się samodzielności i odpowiedzialności za realizację powierzonego zadania; 5. Uczy cieszyć się z sukcesu i godzić z porażką.	1. Nadzorowanie pracy uczniów z nastawieniem na dużą ich samodzielność.	Opiekunowie SU, nauczyciele, rodzice.	Cały rok

VIII. Profilaktyka

Zadania szczegółowe	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1. Profilaktyka dydaktyczno-wychowawcza	1. Diagnozowanie sytuacji dydaktyczno-wychowawczej uczniów	Wychowawcy, pedagog	Na bieżąco
	2. Zorganizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz bieżącej w nauce – zajęcia wyrównawcze	Dyrektor, Wychowawcy, pedagog	IX 2017
	3. Wspieranie uczniów podczas odrabiania lekcji na świetlicy szkolnej.	Opiekunowie świetlicy	Na bieżąco
	4. Przygotowanie oferty zajęć pozalekcyjnych	Dyrektor, nauczyciele	IX 2017
	5. Informowanie rodziców o formach i rodzajach pomocy oferowanej przez szkołę i instytucje wspierające	Wychowawcy, pedagog	Na bieżąco
2. Zapewnienie bezpieczeństwa w czasie zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych oraz w drodze do szkoły	1. Kontrola osób wchodzących na teren szkoły (legitymowanie, kierowanie w celu załatwienia sprawy)	Woźna	Cały rok
	2. W czasie przerw międzylekcyjnych oraz kontrola zachowań uczniów w toaletach	Nauczyciele	Wg harmonogramu
	3. Nadzorowanie uczniów podczas powrotu do domu	Nauczyciele, Opiekun dzieci przy przeprowadzaniu przez jezdnię	Cały rok wg harmonogramu
	4. Szkolenia i egzaminy na kartę rowerową	Nauczyciel techniki, wychowawcy, koordynator wychowania komunikacyjnego	Wg planu pracy
	5. Spotkania z policją	Wychowawcy, pedagog szkolny Klasy I-VII	IX 2017 Wg ustalonego planu
	6. Zapoznanie z regulaminami pracowni oraz zachowania w szkole i drodze do szkoły	Wychowawcy, koordynator wychowania komunikacyjnego i ds. bezpieczeństwa	IX 2017
	7. Lekcje wychowawcze na temat bezpiecznych zabaw przy uwzględnieniu zmian w przepisach BHP	Wychowawcy klas	IX 2017
3. Rozwijanie umiejętności	1. Dążenie do integracji dzieci i młodzieży w poszczególnych	Wychowawcy klas, pedagog	Cały rok, według

społecznych	<p>oddziałach</p> <p>2. Lekcje wychowawcze, pogadanki w klasach na temat: ...</p> <p>3. Skuteczna i poprawna komunikacja.</p> <p>4. Zachowanie w trudnych społecznie sytuacjach.</p> <p>5. Eliminowanie negatywnego wpływu niektórych grup społecznych.</p> <p>6 Kształtowanie postaw społecznych.</p>		potrzeb
4. Rozwój osobowości	<p>1. Pogadanki na temat postaw życiowych opartych na szacunku do siebie, poczuciu własnej wartości i poczuciu bezpieczeństwa</p>	Wychowawcy, pedagog	Na bieżąco
5. Dbanie o zdrowie i rozwój fizyczny	<p>1. Pogadanki na temat higieny osobistej</p> <p>2. Rozmowy o zdrowiu na podstawie filmów edukacyjnych</p>	Wychowawcy we współpracy z pielęgniarką, nauczycielem przyrody, biologii, nauczyciele wychowania fizycznego, nauczyciel techniki i WDŻwR	Według planów pracy
6. Ugruntowywanie wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.	<p>3. Przybliżenie rodzicom zagadnień dot. wad postawy i metod ich korygowania. Zwracanie uwagi na prawidłowe siedzenie uczniów podczas zajęć.</p> <p>Pogadanki na temat higieny osobistej.</p> <p>Rozmowy o zdrowiu na podstawie filmów edukacyjnych (np. sposoby zarażania się pasożytami skórnymi, higiena jamy ustnej).</p> <p>Analiza czynników chorobotwórczych, wywołujących choroby zakaźne.</p> <p>Poznanie przyczyn chorób alergicznych, uk. krążenia, nowotworowych; profilaktyka</p>	Wychowawcy we współpracy z pielęgniarką, nauczycielem przyrody, biologii, nauczyciele wychowania fizycznego, nauczyciel techniki i WDŻwR	Według planów pracy
7. Sport i turystyka jako formy wypoczynku czynnego	<p>1. Wdrażanie do poznawania regionu i kraju.</p> <p>2. Poznawanie własnego regionu pod względem historycznym, geograficznym, przyrodniczym etnograficznym w trakcie wycieczek dydaktycznych i poznawczych</p> <p>3. Poznawanie walorów Rezerwatu Przyrody Jury Krakowsko-Częstochowskiej</p>	Wychowawcy klas nauczyciel biologii. Wszyscy nauczyciele Opiekun SKKT Wychowawcy, opiekunowie kół zainteresowań, pedagog, n-l przyrody/biologii	Wg planów pracy, na lekcjach przyrody, biologii Według planu
8. Uświadomienie negatywnego wpływu nikotyny	<p>1. Przeprowadzenie pogadanki na temat szkodliwości palenia papierosów</p> <p>2. Zorganizowanie szkolnego konkursu</p>	Pedagog szkolny, wychowawcy; Nauczyciel	I semestr 2017 Według

na zdrowie	plastycznego „Uzależnieniom mówimy Nie” 3. Zorganizowanie spotkania z rodzicami	plastyki Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem SU	planu pracy Jw. wg. potrzeb
9. Uświadomienie zagrożeń dla zdrowia, wynikających z zażywania narkotyków	1. Lekcji wychowawcze na temat szkodliwości narkotyków, dopalaczy oraz zagrożenia zarażenia się wirusem HIV 2. Zamieszczenie informacji o instytucjach i ośrodkach udzielających pomocy i wsparcia w walce z nałogiem (podanie nr telefonu zaufania) w szkole i na stronie internetowej szkoły	Wychowawcy we współpracy z pedagogiem Klasy IV- VII Pedagog	Wg planu pracy
10. Uświadomienie uczniom zagrożeń zdrowotnych i szkód społecznych, wynikających z picia alkoholu	1. Przeprowadzenie pogadań na lekcjach wychowawczych na temat skutków indywidualnych i społecznych nadużywania alkoholu	Pedagog, wychowawca	Wg planu pracy
11. Zapobieganie przemocy i agresji wśród uczniów	1. Edukacja na temat odpowiedzialności karnej nieletnich 2. Zaznajomienie uczniów z Konwencją Praw Dziecka 3. Współpraca z policją, sądem, kuratorami sądowymi	Pedagog we współpracy z policją Wychowawcy Pedagog, wychowawcy	Wg planu pracy
12. Bezpieczeństwo w internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych.	Przeprowadzenie lekcji na temat cyberprzemocy. Spektakle teatralne. Przeprowadzenie lekcji oraz akcji nt. bezpiecznego Internetu i etykiety.	Wychowawcy, pedagog oraz nauczyciel informatyki Pedagog szkolny z wychowawcami klas IV-VII	Wg planów pracy
13. Zapobieganie wagarom i używaniu przez uczniów wulgaryzmów	1. Przeprowadzenie rozmów z uczniami i rodzicami na temat wagarowania 2. Informowanie rodziców o nieusprawiedliwionych nieobecnościach ucznia 3. Przeprowadzenie pogadań na lekcjach wychowawczych na temat savoir-vivru 4. Przypomnienie uczniom szkolnych kryteriów oceniania zachowania, ujętych w ZOS. 5. Opracowanie i przyjęcie kontaktów klasowych	Wychowawcy, pedagog Wychowawcy, nauczyciele	Na bieżąco
14. Wspieranie uczniów i rodziców	1. Informowanie rodziców o możliwości starania się o pomoc socjalną(UM, MOPS) 2. Poszukiwanie sponsorów na realizację nieodpłatnych obiadów dla	Wychowawcy klas, pedagog Dyrektor, wychowawcy,	Pierwsze spotkanie z rodzicami Na bieżąco Według

	<p>uczniów w trudnej sytuacji materialnej</p> <p>3. Informowanie rodziców o możliwości uzyskania pomocy materialnej na zakup podręczników dla dzieci</p> <p>4. Przekazywanie informacji rodzicom o instytucjach wspierających</p> <p>5. Zorganizowanie opieki świetlicowej dla uczniów oczekujących na zajęcia lub powrót do domu.</p> <p>6. Edukacja rodziców na temat oddziaływania dopalaczy na organizm młodego człowieka</p>	<p>pedagog Dyrektor, wychowawcy świetlicy Dyrektor, Poradnia PP, pedagog Wychowawcy świetlicy</p> <p>Wychowawcy klas podczas spotkań z rodzicami</p>	<p>potrzeb na bieżąco</p> <p>IX 2017 II semestr 2017/2018</p>
--	---	--	---

XIII. Oczekiwane efekty

Z planem działań nierozzerwalnie połączone są zakładane efekty działalności wychowawczo-profilaktycznej.

Przy realizacji powyższego programu wychowawczo-profilaktycznego zakładamy, że:

- Uczeń umie okazać sympatię i przyjaźń, jest otwarty i życzliwy,
- Uczeń ma poczucie własnej wartości, ceni innych, liczy się z ich zdaniem, szanuje rodziców,
- Uczeń jest dobrym kolegą,
- Uczeń zna symbole narodowe i regionalne, rozumie ich znaczenie, wie jak się wobec nich zachować,
- Uczeń potrafi korygować własne postępowanie i postawy zgodnie z normą moralną i społeczną,
- Uczeń samodzielnie dokonuje oceny i samooceny,
- Uczeń umie obdarzyć innych zaufaniem,
- Uczeń rozpoznaje postawy negatywne społecznie i nie akceptuje ich,
- Uczeń jest świadomy zagrożeń wynikających z uzależnienia od papierosów, alkoholu, narkotyków,
- Uczeń potrafi radzić sobie z uzależnieniem, znaleźć pomoc,
- Uczeń potrafi prawidłowo funkcjonować w środowisku cyfrowym, w szczególności w tzw. nowych mediów,
- Uczeń radzi sobie ze stresem, rozpoznaje i wyraża swoje emocje.
- Uczeń włącza się w prace samorządu klasowego i szkolnego,
- Uczeń angażuje się w działalność wolontariatu,
- Uczeń bierze aktywny udział w uroczystościach szkolnych,
- Zna zagrożenia dla swojego zdrowia i potrafi ustrzec się przed uzależnieniami,
- Przestrzega zasad bezpieczeństwa własnego i innych,
- Dbą o czystość, higienę, stosuje zasady zdrowego żywienia,
- Dbą o najbliższe środowisko i chce pracować na jego rzecz,
- Zdaje sobie sprawę z użyteczności kształcenia,
- Potrafi nawiązać więzi nieformalne z wychowawcą,

TREŚCI WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE W PODSTAWACH PROGRAMOWYCH

I etap edukacyjny: klasy I-III

Edukacja wczesnoszkolna

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje pierwsze trzy lata nauki dziecka w szkole i ma za zadanie stopniowo przygotować dziecko do uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej i środowiska lokalnego, a w dalszej perspektywie – do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Cele wychowania i sposób ich realizacji w niższych klasach szkoły podstawowej powinny być dostosowane do indywidualnych możliwości intelektualnych, emocjonalnych, społecznych i zdrowotnych dziecka będącego w młodszym wieku szkolnym.

Zakres wiadomości i umiejętności, jakimi ma dysponować uczeń kończący klasę III szkoły podstawowej oraz postaw, które ma przejawiać, ustalono tak, aby nauczyciel mógł organizować odpowiednie sytuacje dydaktyczno-wychowawcze w przeciętnych warunkach edukacyjnych.

Jest to ważne założenie, gdyż wiadomości, umiejętności i postawy ukształtowane w klasach I-III szkoły podstawowej stanowią bazę i punkt wyjścia do prowadzenia procesu wychowawczo-profilaktycznego na dalszych etapach kształcenia. Realizacja celów wychowania i profilaktyki na I etapie kształcenia powinna być tak zorganizowana, aby wszyscy uczniowie, niezależnie od poziomu ich rozwoju psychofizycznego, mieli możliwość zrozumienia podstawowych procesów społecznych zachodzących w najbliższym i dalszym otoczeniu oraz przejawiania adekwatnego do danej sytuacji zachowania.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I-III

OBSZAR	ZADANIA – KLASY I-III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; – zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; – przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; – kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; – rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku;

	<ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; – uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; – kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; – rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; – kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; – kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; – przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; – zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; – rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się; – kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; – kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; – kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; – kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi,

	<p>niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> – inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; – przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; – przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; – wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; – kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; – kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; – kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; – kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, – kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimedialnych; – przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; – przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; – kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego

Obszar I. Edukacja zdrowotna

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; – ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; – posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; – posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; – reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; – wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywa – nie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje – umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; – przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; – ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet; – ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; – uzasadnia konieczność ochrony przyrody; – opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; – opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; – opisuje zasady zdrowego odżywiania; – przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; – przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; – omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; – wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; – omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; – wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; – wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;

WOS	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; – podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; – doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; – poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; – wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; – omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; – dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); – wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; – ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; – ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.)
Technika	<ul style="list-style-type: none"> – przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; – kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;

Obszar II. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; – przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; – współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; – dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; – dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; – odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; – ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; – szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; – uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; – wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; – wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; – naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; – przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; – identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; – bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę;

	<ul style="list-style-type: none"> – pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; – wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; – wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; – omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; – identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, – planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; – wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; – wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; – współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; – motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
WOS	<ul style="list-style-type: none"> – współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; – wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; – uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); – przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji – kształtowania swojego wizerunku; – wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; – rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; – rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; – przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; – doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; – rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedziane i pisane słowa;

	<ul style="list-style-type: none"> – kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; – bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;
--	---

Obszar III. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Klasa I-III	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; – szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; – określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; – odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; – odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> – kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; – rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; – kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; – rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; – rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; – rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; – rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; – kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; – jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
Historia	<ul style="list-style-type: none"> – poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> – poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; – zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej

	<p>oraz wartościowej muzyki popularnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; – uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); – angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; – uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; – stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> – zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); – zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; – podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; – wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; – uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; – planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> – łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; – przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; – rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy

	<p>patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); – kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; – rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; – przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, – akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; – postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;

Obszar IV. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; – rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; – stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; – ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet; – posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; – uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; – wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; – stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; – ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, – pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; – omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; – wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; – wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; – wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;

WOS	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; – przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; – wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; – przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; – analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); – wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; – rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; – omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany

Dyrektor szkoły na bieżąco nadzoruje realizacji programu

wychowawczo-profilaktycznego szkoły oraz warunki do jego realizacji poprzez min.

- Wspieranie samorządności i samodzielności uczniów,
- Wspieranie nauczycieli w procesie dydaktyczno-wychowawczym,
- Zapewnienie właściwych warunków do prowadzenia procesu dydaktyczno-wychowawczego,
- Tworzenie warunków do kultywowania tradycji i kultury,
- Umożliwienie działania na terenie szkoły wolontariatu, stowarzyszeń i organizacji młodzieżowych, i innych organizacji wspierających proces wychowania.

XIV.   Zatwierdzenie programu

Program będzie poddany ewaluacji na zakończenie roku szkolnego 2017/18.

Program jest zapisem swoistych oczekiwań i przewidywań dotyczących efektów wychowania szkolnego. Nie jest dokumentem zamkniętym, może ulegać zmianom wraz ze zmieniającą się rzeczywistością wychowawczą szkoły.

*Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny 2017/2018
Szkoły Podstawowej nr 26 im. Tadeusza Kościuszki w Częstochowie
przyjęty do realizacji wspólną Uchwałą Rady Rodziców i Rady Pedagogicznej
w dniu 15 września 2017 r.*

Załączniki do programu

Kwestionariusz ankiety dla rodziców

Szanowni Państwo pragniemy poznać Państwa opinię na temat wartości, które wyznajecie oraz umiejętności ważne w życiu Waszego dziecka. Państwa opinie i sugestie będą służyły do opracowania programu wychowawczo-profilaktycznego naszej szkoły. Proszę o wypełnienie poniższej anonimowej ankiety.

- 1. Jakie wartości uznajecie Państwo za najważniejsze? (może Pan(i) zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź – maksymalnie 5)**
  1. prawda
  2. tolerancja
  3. odwaga
  4. miłość
  5. wiara
  6. wytrwałość
  7. szczęście
  8. przyjaźń
  9. dobro
  10. lojalność
  11. zdrowie
  12. powodzenie materialne
  13. inne, jakie.....
- 2. Jakie umiejętności Państwa zdaniem są za najważniejsze dla Waszego dziecka w jego dalszej nauce i pracy? (może Pan(i) zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź – maksymalnie 5)**
  1. przyjmowanie odpowiedzialności za swoje postępowanie
  2. umiejętność twórczego rozwiązywania problemów
  3. współdziałanie w zespole
  4. działanie i funkcjonowanie na bazie obowiązujących norm
  5. przyjmowanie odpowiedzialności za swoją dalszą naukę
  6. poprawne posługiwanie się językiem polskim
  7. sprawne posługiwanie się językiem obcym
  8. rozwiązywanie konfliktów w sposób negocjacyjny
  9. rozwijanie własnych zainteresowań i uzdolnień
  10. inne
jakie.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

Kwestionariusz ankiety dla ucznia

Drodzy uczniowie.

Ankieta, którą macie przed sobą, służy do zebrania opinii na temat wartości przez Was znanych i cenionych. Bardzo proszę, abyś odpowiadał/a tak jak myślisz bez względu na to, co mogą powiedzieć inni ludzie, ponieważ każdy ma prawo mieć własne zdanie.

Jeżeli czegoś nie zrozumiesz poproś o pomoc osobę przeprowadzającą ankietę.

Przeczytaj uważnie każde zdanie i wyraż swoją opinię.

- I. Usystematyzuj wszystkie wartości w skali od 1 do 10 (1 to najważniejsze według Ciebie, 10 – najmniej ważne)

Lp.	wartości	Wartości nadane przez ucznia
1.	miłość	
2.	zaufanie	
3.	sprawiedliwość	
4.	wiara	
5.	szczerść	
6.	wiedza	
7.	pieniądze	
8.	tolerancja	
9.	punktualność	
10.	wygląd	
11.	prawda	
12.	lojalność	
13.	odwaga	
14.	dobro	

- II. Z kim rozmawiasz o wartościach? (podkreśl 1 odpowiedź)

- z rodzicami
- z rodzeństwem
- z przyjaciółką/ przyjacielem
- z nauczycielem
- z nikim

- III. Czym jest dla Ciebie „mądrość”? (wyjaśnij tak, jak czujesz)
- .....

- IV. Co cenisz u swoich rodziców?
- .....

- V. Człowiek wartościowy to ten, który: (podkreśl 2 możliwości)

- ma władzę
- ma pieniądze
- jest ładny
- poświęca się dla innych
- sumiennie wypełnia swoje obowiązki

- VI. Czy zdarza Ci się oceniać siebie? (podkreśl odpowiedź)

- a) tak, często   b) od czasu do czasu   c) nie, nigdy

VII. Jestem ... (uporządkuj od 1 do 7, 1 to najważniejsza cecha, 7 – najmniej ważna)

1.	koleżeński/a	
2.	punktualny/a	
3.	obowiązkowy/a	
4.	uczciwy/a	
5.	wyrozumiały/a	
6.	pracowity/a	
7.	sprawiedliwy/a	

VIII. Wybierz i podkreśl 3 cechy właściwe Tobie:

- kłótniwy/a
- uczynny/a
- niecierpliwy/a
- brzydki/a
- dowcipny/a
- towarzyski/a
- nie lubiany/a

IX. Jakim człowiekiem chcesz być?

....., ..., ...

X. Do osiągnięcia jakich celów w życiu będziesz dążył (dążyła)?

....., ..., ...

płeć: CH, DZ
(zakreśl właściwe)

Dziękujemy za wypełnienie ankiety